

העשן הטוב עולה ע"י אש המזבח וכן ע"י אש תורת תלמידי חכמים

וְהָאֵשׁ עֲשָׂן לֹא סָלִיק, אֶלָּא עַל יְדֵי אֵשׁ, דְּאֲדִלִּיק בְּעֵצִים

והנה זה העשן הטוב והממותק הוא לא עולה אלא ע"י האש של המזבח שדולקת

בעצים, **דְּאִינּוֹן אַבְרִים מְלִיִּין פְּקוּדִין, עֲצֵי עוֹלָה** ואלו העצים

הם אברי האדם כאשר הם מלאים בתורה ובמצוות שאז הם כנגד עצי העולה של המזבח,

כי כאשר האדם עובד את הקב"ה בהתלהבות ובחשק אז עי"כ הוא מדליק את אבריו בבחינת

האש של המזבח. **מֵאֵרֵי תוֹרָה, אֲוִרֵיתָא דְּאִיהִי אֲדִלִּיקַת**

בְּהוֹן, אֵשׁ בְּתוֹקְפָא דְּגְבוּרָה וכן בעלי התורה שהם התלמידי חכמים

התורה שהם לומדים היא המדליקה בהם אש ע"י שהם עוסקים בה בחוזק ובגבורה,

וְעֹלָה עֲשָׂן בְּהוֹן בְּבִינָה, עֲשָׂן הַמַּעֲרָכָה ועי"כ עולה הבל עשן

תורתם מהבינה אל החכמה, שהוא סוד התעוררות הייחוד והוא כדוגמת עשן המערכה

שענינו הוא העלאת עשן מהבינה אל החכמה ועי"כ מתעוררת שמחת הייחוד.

הקטורת ממתיקה את החרון אף והדינים, ואין דבר שיוכל לבטל את המוות

מהעולם אלא רק הקטורת

וּמִדֶּסְלִיקַת לְאָה, אֶתְקָרִי קְטֹרֶת וכאשר עולה העשן הזה לאפו של

ז"א אז הוא ממתיק את הדינים ואז הוא נקרא קטורת, **הִנֵּה הוּא**

דְּכַתִּיב, (דברים לג) יְשִׁימוּ קְטֹרֶת בְּאַפִּי וזהו מש"כ בפסוק ישימו

קטורה באפי, דהיינו שהקטורת ממתיקה את החרון אף והדינים. **וְלִית דְּבִטִּיל**

מוֹתָנָא בְּעֶלְמָא, פְּקֻטָּתָא, דְּאִיהוּ קְשׁוּרָא דְּדִינָא

הלימוד היומי

בְּרַחֲמֵי, עִם רִיחַ נִיחוּחַ בָּאֵף ואין דבר שיוכל לבטל את המוות מהעולם אלא רק הקטורת מאחר שהיא מקשרת את הדין ברחמים, ועי"כ הדין מתמתק יחד עם הריח הניחוח שעולה בנקב הימין של האף, והגם שזה הריח הניחוח לבדו הוא ממתיק את הדין, מכל מקום תיקון זה הוא אינו בשלימות מאחר שלא די במימי החסד לכבות את אש הגבורה, אלא צריך גם את עשן הקטורת שהוא התעוררות הגבורה העולה מבינה לחכמה בכדי לעורר את הייחוד ועי"כ מתמתק הדין לגמרי, ומשום כך צריך עשן וריח (רמ"ק).

תִּרְגֹּם דְּקֶשֶׁר קְטִירוֹ והנה תרגום של תיבת קשר הוא קטירו שהוא מלשון קטורת, מאחר שע"י הקטורת נקשר הדין ברחמים ומתמתק. **אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זָכָא חוּלְקָנָא דְּרוּוחָנָא מְלִין סְתִימִין בְּאַתְנָלִיָּא** ואמר רבי יהודה אשרי חלקי שהרווחתי את אלו הסודות הנעלמים ולהבינם בגלוי. **עוֹד אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא** ועוד אמר המאור הקדוש רשב"י, **דְּבִתָּר דְּעִלּוּתָא אִיהִי בְּקֶרְבָּנָא, מֵאֵן דִּי־יִמָּא פְּטוּם הַקְטָרֶת, בְּתָר תִּהְלָה לְדוֹר, בְּטִיל מוֹתָנָא מִבֵּיתָא** שמאחר שהתפילה היא חשובה כמו קרבן הנקרב בביה"ק, אז לכן מי שיאמר פיטום הקטורת אחרי תהלה לדוד שאחר העמידה אז נחשב לו הדבר כאילו הוא הקטיר קטורת ממש בביה"ק, ולכן הוא מבטל את המוות מאותו הבית שכן היא סגולת הקטורת.

חז"ל תיקנו תפילת שחרית כנגד אברהם, מנחה כנגד יצחק וערבית כנגד יעקב **אָמַר רַעֲיָא מְהִימָנָא, כְּעֵן פְּעִי לְמַנְדֵּעַ, אִידָּ אֶתְקִינוּ עֲלוֹתֵין לְקַבֵּל קֶרְבָּנִין** [רסז] ואמר הרעיא מהימנא שעבשיו צריך

לדעת איך תיקנו חז"ל את התפילות כנגד הקרבנות. **אַלָּא תִּלָּת צִלּוֹתֶיךָ** אלא תיקנו חז"ל שלוש תפילות שהם שחרית מנחה ערבית [ריו], **לִקְבֹּל אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בִּבְקָר, דָּא צִלּוֹתָא דְשַׁחֲרִית, דְּאִתְמַר בִּיה, (בראשית יט) וַיִּשְׁכֶּם אַבְרָהָם בִּבְקָר אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר עֹמֵד שָׁם אֶת פָּנָיו יְהוָה** וכנגד מש"כ 'את הכבש האחד תעשה בבקר' תיקנו תפילת שחרית שנאמר עליה וישכם אברהם בבקר וגו', דהיינו שאברהם תיקן את תפילת שחרית. **וְאוֹקְמוּהָ רַבָּנֵן, דְּלִית עֲמִידָה אֶלָּא צִלּוֹתָא** כי מש"כ 'אשר עמד שם' ביארו חז"ל שאין עמידה אלא תפילה בסוד 'זיעמוד פנחס ויפלל'. **וְאֵת**

אור הרשב"י

ערבית – שנאמר ויפגע במקום וילן שם, ואין פגיעה אלא תפלה, שנאמר ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם רנה ותפלה ואל תפגע בי.

ותניא כוותיה דרבי יהושע בן לוי: מפני מה אמרו תפלת השחר עד חצות – שהרי תמיד של שחר קרב והולך עד חצות; ורבי יהודה אומר: עד ארבע שעות, שהרי תמיד של שחר קרב והולך עד ארבע שעות. ומפני מה אמרו תפלת המנחה עד הערב – שהרי תמיד של בין הערבים קרב והולך עד הערב; רבי יהודה אומר: עד פלג המנחה, שהרי תמיד של בין הערבים קרב והולך עד פלג המנחה. ומפני מה אמרו תפלת הערב אין לה קבע – שהרי אברים ופדרים שלא נתעכלו מבערב קרבים והולכים כל הלילה.

[ריו] וכתב היהל אור שמאמר זה קאי אמש"כ לקמן רמ"ב ע"א בענין את הכבש האחד תעשה בבוקר וכאן מוסיף הרעיא מהימנא לבאר את ענין זה.

[ריו] וכדאיתא בברכות דף כו עמוד ב' איתמר, רבי יוסי ברבי חנינא אמר: תפלות אבות תקנום; רבי יהושע בן לוי אמר: תפלות כנגד תמידין תקנום. תניא כוותיה דרבי יוסי ברבי חנינא, ותניא כוותיה דרבי יהושע בן לוי. תניא כוותיה דרבי יוסי ברבי חנינא: אברהם תקן תפלת שחרית – שנאמר וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם, ואין עמידה אלא תפלה, שנאמר ויעמד פינחס ויפלל; יצחק תקן תפלת מנחה – שנאמר ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב, ואין שיחה אלא תפלה, שנאמר תפלה לעני כי – יעטף ולפני ה' ישפך שיחו, יעקב תקן תפלת

הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרָבִים, לְקַבֵּל צִלוֹתָא
 דְּמִנְחָה, דְּתִקִּין לָהּ יִצְחָק וּמִשְׁכֹּכ וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרָבִים
 הִיא כִּנְגַד תְּפִילַת מִנְחָה שְׁאוּתָהּ תִּיקֵן יִצְחָק. הִדָּא הוּא דְכֶתִיב, (בְּרַאשִׁית כד)
 וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בִּשְׂדֵה לְפָנֹת עָרֶב. וְלִית שִׁיחָה,
 אֱלָא צִלוֹתָא וְזֶה מִשְׁכֹּכ וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בִּשְׂדֵה וְגו' וּבִיָּארוּ חו"ל שְׁאִין שִׁיחָה אֵלָא
 תְּפִילָה בְּסוּד 'וּלְפָנֵי ה' יִשְׁפּוֹךְ שִׁיחוֹ'. צִלוֹתָא דְעֲרָבִית, לְקַבֵּל אַמּוּרִין
 וּפְדָרִין דְּמִתְאַבְּלִין כָּל הַלַּיְלָה וְתְּפִילַת עֲרָבִית הוּא כִּנְגַד הָאֻמּוּרִין
 וְהַפְּדָרִים שֶׁל הַקֶּרְבָּנוֹת הַמִּתְעַכְלִים כֹּל הַלַּיְלָה ע"ג הַמִּזְבֵּחַ וְאֵת תְּפִילַת עֲרָבִית תִּיקֵן יַעֲקֹב.
 הִדָּא הוּא דְכֶתִיב, (בְּרַאשִׁית כח) וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיֵּלֶן שָׁם כִּי
 בָא הַשֶּׁמֶשׁ. וְלִית פְּגִיעָה, אֱלָא צִלוֹתָא וְזֶה מִשְׁכֹּכ בְּפִסּוּק וַיִּפְגַּע
 בַּמָּקוֹם וְגו' וּבִיָּארוּ חו"ל שְׁאִין פְּגִיעָה אֵלָא תְּפִילָה בְּסוּד 'וְאֵל תִּשָּׂא בַעֲדָם רְנָה וְתְּפִילָה וְאֵל
 תִּפְגַּע בִּי'.

מקשה הרעיא מהימנא מדוע לקח יעקב אבנים ושם תחת ראשו

אֲדַהֲכִי דִאֲנִן בְּאַתָּר דָּא, אִמָּאִי כְּתִיב וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי
 הַמָּקוֹם וַיָּשָׁם מְרֹאשׁוֹתָיו וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם
 הַהוּא, וְכִי לֹא הָוּוּ לֵיהּ פְּרִים וּכְסָתוֹת לְמִשְׁכָּב וְאָמַר הָרַעִיא
 מִהֵימָנָא שְׁמַכִּינן שְׁאֲנִי כִּבְר עוֹמְדִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְהִזְכַּרְנוּ אֵת מִשְׁכֹּכ 'וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיֵּלֶן שָׁם'
 אִזּוּ יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת לְמָה נֶאמַר בַּהֲמִשְׁךְ הַפִּסּוּק וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם וְגו', וְכִי לֹא הִיָּה לִיעֲקֹב כְּרִים